

04-12-2017 11:38 CET

Slik fungerer strømmarkedet - derfor går strømprisen opp og ned

Vinteren er her - den tiden av året nordmenn bruker mest strøm. Men hva er det egentlig som gjør at strømprisene stiger og faller?

La oss ta det først som sist: Strøm er en ekstrem ferskvare.

– Kraften som produseres ett sekund, brukes nøyaktig det sekundet, forklarer Fredrik Bomstad, daglig leder i Hafslund Hedging AS, som kjøper inn kraft for Hafslund Strøm.

Derfor er også strømprisen svært avhengig av tilbud og etterspørsel. Når det er mye strøm tilgjengelig, og lite behov for den, stuper prisen. Er det imidlertid strømmangel i markedet, går prisen kraftig opp.

– Prisen stiger når mange har behov for kraft samtidig og den billigste kraftproduksjonen allerede er tatt i bruk.

Været styrer mye av strømprisen. Prisen går ned når magasinene fylles av nedbør og smeltevann fra snøen i fjellet. Den går imidlertid opp igjen når det er kaldt ute, og mange skrur på varmen i hjemmene sine.

Etterspørselen er på sitt aller største på vinteren. For å unngå høye priser, lagrer strømprodusentene i Norge derfor store mengder vann i magasinene før vinteren setter inn. Regnvær og været generelt kan imidlertid variere stort fra år til år, og det påvirker prisen.

Så godt som all strøm som produseres i Norge kommer fra vannkraft. Industri, næringsliv, offentlig virksomhet og private husholdninger får strøm fra det samme strømmettet.

– Strømforbruket til industri har det vi kaller en «flat profil» som ikke påvirkes noe særlig av sesong, vær eller vind. Privatmarkedet er derimot svært sesongavhengig ettersom vi nordmenn bruker mest strøm til oppvarming, forklarer Bomstad.

Den nordiske strømbørsen

Kablene fra kraftverkene stopper ikke ved landegrensen. Vi er blant annet koblet til Sverige og Danmark, og derfra videre til resten av kontinentet. Det er utslagsgivende for hvor mye du og jeg betaler for strømmen vi bruker.

Strømprisen fastsettes nemlig daglig av den nordiske kraftbørsen Nord Pool.

– Klokken 12 hver dag må vi som kraftleverandør melde inn et estimat over hvor mye strøm våre kunder vil bruke det neste døgnet. Kraftprodusentene melder inn hvor mye strøm de vil produsere og til hvilken pris, og deretter fastsettes prisene per time for det neste døgnet, sier Fredrik Bomstad.

På kraftbørsen er det tilbud og etterspørsel som råder. Kraftleverandørene, de som kjøper inn strømmen og leverer den til sine kunder, må sørge for at de

har tilgang til nok strøm til best mulig pris.

– «Arvesølv» aller viktigst

Strømprisene i Norden følger i utgangspunktet globale konjunkturer og råvarepriser siden en del av kraftproduksjonen i landene rundt oss fortsatt lager strøm av fossile brensler som kull, gass og olje.

– De som produserer strøm fra fossil energi må dessuten betale for utslippene sine via pliktig kjøp av CO₂-kvoter. Vannkraften er likevel den aller viktigste prisdriveren for oss nordmenn da den står for mer enn 95 prosent av strømproduksjonen her på berget, forklarer Bomstad.

Vannkraftprodusentenes store skrekk er at de enten går tom for vann før snøsmeltingen på våren, som fører til høy strømpris, eller at vannet renner over slik at prisen blir altfor lav. Produsentene har dermed svært stor egeninteresse av å forvalte det norske «arvesølv» på beste mulige måte på vegne av samfunnet.

Du kan selv følge spotprisen time for time på hjemmesidene til [Nord Pool](#), men merk deg at dette er en råvarepris som ikke inkluderer avgifter og nettleie som du betaler på din strømregning.

Stabilt og lavt i Norge

Det er på kalde vinterdager vi virkelig merker at strøm er en dyrkjøpt ferskvare. Når nordmenn skal lage mat, lade elbilen og varme huset samtidig, stiger strømprisen.

Til våren er derimot situasjonen en annen. Under vårflommen produserer kraftverkene for fullt, men behovet for å varme huset er ikke like stort som på vinteren.

– Kraften «flyter» alltid i retning av der den høyeste prisen settes, altså «flyter» det strøm mot Norge og Norden når vi har knapphet og motsatt når vi har et overskudd vi vil bli kvitt, utdyper Bomstad.

Og vi kommer jevnt over veldig godt ut av det. Norske politikere har bestemt at man skal være med på et grønt skifte. Det er allerede bygd mye fornybar energi som vindkraft gjennom den [norsk-svenske elsertifikatordningen](#), og den utbyggingen pågår fortsatt.

– Siden vi har bygget mer kraft enn vi trenger i en normalsituasjon og dermed har fått et kraftoverskudd, har det blitt mye billigere med strøm i Norge og Norden enn det vi forutså for noen år siden.

Dette gjør at vi generelt kan glede oss over de laveste strømprisene i Norden, og blant de laveste strømprisene i Nordvest-Europa.